Skolinspektionen

Beslut

Datum 2026-11-05
Dnr SI 2026:8165

Huvudman

Hushållningssällskapet Kalmar-Kronoberg-Blekinge
info.kkb@hushallningssallskapet.se

Ärendet

Tillsyn av gymnasieskolan Naturbruksgymnasiet Kalmar 1 i Kalmar kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Hushållningssällskapet Kalmar-Kronoberg-Blekinge (nedan kallad huvudmannen) att senast den **19 februari 2027** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande frånvaroutredning, utredning om särskilt stöd och beslut om åtgärdsprogram. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om huvudmannen inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Huvudmannen ska vidta följande åtgärder

Frånvaroutredning

1. Rektorn ska, beträffande de elever som har upprepad eller längre frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövligt. Utredningarna ska genomföras oavsett om frånvaron är giltig eller ogiltig och ska genomföras i samråd med eleven, med elevens vårdnadshavare i de fall eleven är omyndig, samt med elevhälsan. Rektorn ska i en förteckning dokumentera vilka elever som under perioden den 5 november 2026 till och med den 12 februari 2027 bedömts ha upprepad eller längre frånvaro och vilket datum en frånvaroutredning har inletts för respektive elev. Om utredningar bedöms som obehövliga och därför inte genomförs ska det framgå av huvudmannens redovisning. Förteckningen ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (15 kap. 16 § skollagen)

Utredning om särskilt stöd

2. Rektorn ska, för varje anmälan om eventuellt behov av särskilt stöd som inkommer till rektorn – eller som redan har inkommit men där utredning inte har påbörjats – se till att respektive elevs behov av särskilt stöd utreds. Rektorn ska dokumentera vilket datum en utredning har startat för respektive anmäld elev avseende elever

som anmälts under perioden den 5 november 2026 till och med den 12 februari 2027. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 7 § skollagen)

Beslut om åtgärdsprogram

3. Se till att rektorn, för varje utredning om särskilt stöd som inte resulterar i ett åtgärdsprogram, fattar beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram. Beslutet ska dokumenteras och av varje beslut ska det framgå hur det går till att överklaga beslutet till Skolväsendets överklagandenämnd. Rektorn ska även se till att underrätta elev, och för omyndiga elever även elevens vårdnadshavare, om varje sådant fattat beslut. Rektorn ska dokumentera hur många sådana beslut som fattats under perioden den 5 november 2026 till och med den 12 februari 2027. Denna dokumentation ska, tillsammans med de två senaste besluten som beslutats under den perioden, ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 9 §, 28 kap. 16 §, 29 kap. 10 § skollagen och 31–33 §§ förvaltningslagen [2017:900])

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser anmälan till rektorn (enligt 3 kap. 7 § skollagen), kränkande behandling samt förebyggande och upprätthållande arbete för att skapa studiero.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se eller per post till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (SI 2026:8165) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har hösten 2026, utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys, inlett en tillsyn av Naturbruksgymnasiet Kalmar 1 i Kalmar kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Naturbruksgymnasiet Kalmar 1 följer gällande bestämmelser om frånvaroutredning, anmälan till rektorn (enligt 3 kap. 7 § skollagen), utredning om särskilt stöd, beslut om åtgärdsprogram, kränkande behandling samt förebyggande och upprätthållande arbete för att skapa studiero.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer mellan den 7 och 8 oktober 2026. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat frånvarostatistik och skolenhetens skriftliga rutiner för arbete med utredning av frånvaro. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Frånvaroutredning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av skolenhetens skriftliga arbetsgång vid skolfrånvaro framgår att en frånvaroutredning ska inledas i steg tre i rutinen och att det är elevhälsoteamet som är ansvarig för frånvaroutredningar. Av intervju med rektorn framgår att problematisk frånvaro enligt rutinen är detsamma som upprepad eller längre frånvaro. Enligt rektorn ska det vid en sådan frånvaro göras en frånvaroutredning och det är rektorn eller biträdande rektorn som tar beslut om att en sådan ska inledas. Av rutinen framgår att en åtgärd som kan vidtas inom ramen för en sådan utredning är en studieplanering.

Av intervju med elevhälsan framgår att när elevhälsan tar över ett elevärende från mentorn enligt steg tre i rutinen tas ärendet upp i elevhälsoteamet och antingen inleds en studieplanering eller i vissa fall beslutas att en frånvaroutredning ska inledas. Det blir en studieplanering när elevhälsan ser att eleverna har bekymmer i undervisningen och behöver mer anpassningar eller något annat stöd. Enligt elevhälsan finns inte någon formell beskrivning när det ska inledas en frånvaroutredning och fokuset på skolenheten har i stället varit att genomföra studieplaneringar. Enligt elevhälsan är det först om studieplanering inte är tillräckligt för att lösa elevens problem som en frånvaroutredning inleds genom att rektorn fattar ett formellt beslut om det. Arbetet med frånvaroutredningar har enligt elevhälsan varit ett utvecklingsområde och från starten av höstterminen 2026 har man börjat gå över mer till att arbeta

med frånvaroutredningar i stället för studieplaneringar för elever med upprepad eller längre frånvaro.

Enligt rektorn finns det inte många formella frånvaroutredningar på skolenheten. I stället för att göra frånvaroutredningar har skolenheten under många år arbetat med att göra studieplaneringar. Inom ramen för studieplanering kan en elevs bristande måluppfyllelse eller problematiska frånvaro hanteras, eller båda områdena. Enligt rektorn fungerar detta sätt att arbeta på väl då det är en mindre skola med god elevkännedom och det finns inte någon risk att elever förbises eller att de på skolenheten saknar kännedom om vad elevers frånvaro beror på. Enligt rektorn kan det dock framstå som missvisande att studieplaneringar inte benämns som frånvaroutredningar och skolenhetens huvudman underrättas inte om för vilka elever man gjort studieplaneringar när eleven har upprepad eller längre frånvaro. Enligt rektorn har man på skolenheten inte genomfört frånvaroutredningar på det sätt som framgår av lagen utan av tradition i stället gjort studieplaneringar. Att genomföra en faktisk frånvaroutredning är något som rektorn påbörjat arbetet kring sedan rektorn började på skolenheten för ett drygt läsår sedan. Rektorn uppger att det finns ett förbättringsbehov och att arbetet med elevfrånvaro är ett utvecklingsområde på skolenheten. Enligt rektorn behöver skolenheten vara snabbare på att ta reda på orsaken till elevers frånvaro. Rektorn uppger att de arbetar med elevers frånvaro men att detta arbete inte alltid genomförs inom ramen för en frånvaroutredning och att de därmed inte följer skolenhetens rutin fullt ut.

Skolinspektionen har tagit del av frånvarostatistik för vårterminen samt höstterminen 2026 till och med vecka 40. Genom frånvarostatistiken har Skolinspektionens utredare identifierat 32 elever, som läsåret 2026/2027 går år 1, 2 eller 3, som har haft en frånvaro överstigande 20 procent under den ena eller båda terminerna. Eleverna finns inte med på den förteckning från rektorn över elever som har frånvaroutretts eller har en pågående frånvaroutredning. Enligt förteckningen från rektorn har det genomförts fyra frånvaroutredningar det senaste året. Av intervjuer med lärare och elevhälsan framgår att flera av eleverna som utredaren tar upp vid intervju har enligt de intervjuade en längre eller upprepad frånvaro och att frånvaroutredningar inte är obehövliga. Elevhälsan uppger att även om frånvaroutredningar inte har gjorts för de eleverna har man på skolenheten arbetat på olika sätt för att motverka deras frånvaro exempelvis i form av kuratorsamtal, föräldrakontakt eller att de genomfört studieplanering.

Av intervju med lärare framgår att lärarna saknar insyn i antalet frånvaroutredningar på skolenheten. Enligt lärarna finns det en stor andel elever med frånvaro som bedöms vara upprepad eller längre och att det därmed borde finnas ett högt antal frånvaroutredningar, fyra frånvaroutredningar är för få jämfört med antalet elever som lärarna bedömer ha upprepad eller längre frånvaro. Enligt lärare arbetar de tillsammans med elevhälsan med elever som bedöms ha upprepad eller

längre frånvaro och det genomförs insatser och åtgärder sätts in men att detta arbete inte alltid dokumenteras och görs inte alltid inom ramen för en frånvaroutredning.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att om en elev i gymnasieskolan har upprepad eller längre frånvaro ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövligt. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. (15 kap. 16 § tredje stycket skollagen)

I förarbetena till skollagen anges att det är viktigt att arbeta förebyggande och att det är viktigt att utreda bakomliggande orsaker till elevers frånvaro och bristande måluppfyllelse, så att lämpliga åtgärder i god tid kan vidtas så att eleverna ska uppnå utbildningsmålen. (prop. 2017/18:183 s. 73 f.).

Vidare anges att det är inte är givet att en elev som är frånvarande inledningsvis bedöms ha svårigheter i sin skolsituation eller bedöms behöva särskilt stöd, även om elevens frånvaro på sikt kan leda till just detta. Elever med omfattande frånvaro kan tvärtom i vissa fall inledningsvis bedömas ha goda förutsättningar att nå kunskapskraven och träffas därmed inte alltid av bestämmelserna om särskilt stöd från början. Frånvaron kan dock leda till att eleven inte får så goda betyg som eleven skulle ha kunnat få. I förlängningen kan frånvaron leda till att eleven får problem med att få godkänt resultat eller att skolan bedömer att det saknas underlag för be dömning av elevens kunskaper och att betyg därför inte kan sättas vilket i sin tur kan innebära att eleven till slut hoppar av utbildningen. (prop. 2017/18:183 s. 74)

Av förarbetena till skollagen framgår vidare att upprepad eller längre frånvaro ska utredas oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro. En utredning ska dock inte behöva göras i de fall en utredning är obehövlig, som till exempel vid redan beviljad ledighet eller om rektorn redan har kännedom om återkommande behov av vårdbesök. Frågan om hur omfattande en utredning av frånvaro behöver vara måste avgöras i det enskilda fallet. I vissa fall kan det räcka med en enklare utredning, till exempel att vid en längre anmäld sjukfrånvaro begära in sjukintyg från eleven eller elevens vårdnadshavare. I andra fall kan det behöva utredas om elevens frånvaro beror på en för eleven otillfredsställande lärandemiljö, till exempel bristande bemötande eller behov av särskilt stöd. Fokus bör vara på att i samråd med elev, och i förekommande fall med vårdnadshavare, sätta in åtgärder som gör att eleven kan bryta ett negativt frånvaromönster. På så sätt kan arbetet med att tidigt fånga upp elever som löper risk att avbryta studier eller som mår dåligt stärkas. I detta arbete är det viktigt att samråd sker med elevhälsan. Det är också viktigt att skolan dokumenterar arbetet med att åtgärda frånvaro och att det finns goda rutiner för

uppföljning av frånvaron, till exempel så att elever inte kan vara frånvarande utan att det framgår av skolans frånvarorapportering. (prop. 2017/18:183 s. 75)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolenhetens arbete med att genomföra frånvaroutredningar. Tillsynen visar att det finns flera elever som på skolenheten bedömts ha en upprepad eller längre frånvaro, men för vilka rektorn inte har sett till att det inleds frånvaroutredningar, trots att det inte bedömts som obehövligt.

Tillsynen visar att i stället för att göra frånvaroutredningar vid upprepad eller längre frånvaro förekommer att representanter för elevhälsan gör studieplaneringar. En studieplanering är enligt skolenhetens skriftliga arbetsgång vid skolfrånvaro inte detsamma som en frånvaroutredning utan är ett förslag på en åtgärd som kan vidtas vid en sådan utredning. Enligt rektorn har endast fyra frånvaroutredningar inletts under det senast året vilket understiger det antal elever som personal på skolenheten anser ha en upprepad eller längre frånvaro och är i behov av en frånvaroutredning.

Enligt skollagen ska en frånvaroutredning inledas för varje elev som har en upprepad och längre frånvaro där en sådan utredning inte bedöms obehövlig. Rektorn har ett uttryckligt ansvar enligt skollagen för arbetet med elevers frånvaro. Det är rektorn som ska se till att frånvaroutredningar inleds för elever med upprepad eller längre frånvaro. Som framgår av förarbetena till skollagen är det viktigt att utreda sådan frånvaro även om eleverna i fråga bedöms uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas. Att tidigt upptäcka och ta en frånvaro på allvar, ta reda på orsakerna bakom frånvaron, sätta in adekvata åtgärder som löpande utvärderas och följs upp är avgörande för att en elevs frånvaro inte ska eskalera och bli långvarig.

Anmälan till rektorn, utredning om särskilt stöd samt beslut om åtgärdsprogram

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Anmälan till rektorn

Av intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn framgår att när lärare befarar att en elev, trots extra anpassningar, inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas anmäler lärare det till elevhälsoteamet där rektorn ingår. Enligt lärare kan anmälan göras på olika sätt; via en länk till skolenhetens digitala system, muntligen när läraren deltar vid elevhälsans möten eller via e-post till skolenhetens specialpedagog som leder arbetet i elevhälsoteamet. Enligt elevhälsan förekommer det även att lärarna söker upp en representant för elevhälsan

på kontoret, men ärendet måste in i systemet och elevhälsan ser då till att lärarna gör en anmälan via skolenhetens digitala system eller tar upp elevärendet vid ett möte med elevhälsan så att det blir antecknat och bokfört på rätt sätt. Av intervju med rektorn framgår att lärare ska anmäla elever enbart genom den digitala länken till skolenhetens digitala system för att säkerställa att inga elever hamnar mellan stolarna.

Skolinspektionens utredare har inför tillsynsbesöket tagit del av betygskatalogen från vårterminen 2026. Genom betygskatalogen har utredarna identifierat elever som fortfarande går kvar på skolenheten som vårterminen 2026 fick underkänt i en eller flera ämnen/kurser. Eleverna finns inte med i den förteckning som utredarna har fått ta del av från rektorn över elever som har anmälts för behov av utredning om särskilt stöd. Flera elevexempel tas upp vid intervjuer avseende elever som fick underkänt i ämnen/kurser i matematik, engelska eller samhällskunskap. Enligt lärare är samtliga elever som utredarna har identifiera anmälda till elevhälsan. Lärarna anmälde eleverna när de befarade att eleverna, trots extra anpassningar, inte skulle uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas. Elevhälsan bekräftar vid intervju att dessa elever har anmälts av lärare trots att det inte framgår av den förteckning utredarna har fått ta del av från rektorn över anmälda elever.

Utredning om särskilt stöd

Av intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn framgår att lärarnas anmälningar till elevhälsan inte alltid leder till att en utredning om elevernas eventuella behov av särskilt stöd startas.

Av intervju med lärare framgår att lärarna inte får någon återkoppling av elevhälsoteamet efter att de har anmält en elev och att det inte är tydligt när en utredning om särskilt stöd görs. Enligt lärarna kan en anmälan leda till ett studieplaneringsmöte i stället för en utredning om särskilt stöd. Inför studieplaneringsmötet med elevhälsoteamet sammanställer läraren information om vilken kurs/ämne eleven befaras inte uppfylla betygskriterierna i, vilket stöd i form av extra anpassningar som eleven har fått, elevens synpunkter och om kontakt har tagits med elevens vårdnadshavare.

Av intervju med elevhälsan framgår att det varierar vad lärarnas anmälningar resulterar i. När man på skolenheten efter anmälan gör en pedagogisk kartläggning blir det ibland tydligt att personalen enbart behövde förstå elevens behov bättre och justera elevens extra anpassningar - då avbryts kartläggningen och det görs ingen utredning om särskilt stöd. Det kan även vid pedagogiska kartläggningar framgå att flera elever i en grupp har svårt med läsning och är i behov av lästräning. Då sätts insatser in i klassen direkt i form av omfattande extra anpassningar, det blir då inga individuella utredningar om särskilt stöd för de eleverna.

Av intervju med rektorn framgår att rektorn anser att skolenhetens skriftliga ärendegång efter anmälan är otydlig. Rektorn uppger att det i rutinen är otydligt vem som fattar beslut om att inleda en utredning om särskilt stöd. Rektorn har dock inte delegerat rektorsansvaret i den delen till någon, men besluten tas vid elevhälsoteamsmöte där rektorn medverkar. I praktiken avgör specialpedagog om det finns behov av utredning om särskilt stöd för eleven och vilken form av stöd som ska ges eleven. I vissa fall kan specialpedagog, i stället för att starta en utredning om behov av särskilt stöd, besluta om en studieplaneringsplan där åtgärder i form av ytterligare extra anpassningar sätts in.

Skolinspektionens utredare har genom skolenhetens betygskatalog identifierat elever som fortfarande går kvar på skolenheten som vårterminen 2026 fick underkänt i en eller flera ämnen/kurser. Som framgår under rubriken ”Anmälan till rektorn” ovan är samtliga elever, som Skolinspektionens utredare identifierat, anmälda till elevhälsan där rektorn ingår. Av intervjuer med elevhälsan framgår dock att anmälningarna för dessa elever inte har resulterat i att en utredning har gjorts om elevernas eventuella behov av särskilt stöd. Angående de elever som anmälts av lärare i andra ämnen än matematik uppger elevhälsan att någon utredning om särskilt stöd inte har genomförts men att det har gjorts studieplaneringar för de eleverna. Av intervjuer med elevhälsan och rektorn framgår att det finns ett speciellt upplägg kring elever som läser ämnen/kurser i matematik där det finns många som, trots extra anpassningar, befaras inte uppfylla betygskriterierna eftersom eleverna har bristande kunskaper med sig från grundskolan. De anmälningarna som avsåg ämnen/kurser i matematik ledde till att det, i stället för att individuella utredningar om särskilt stöd gjordes, sattes in åtgärder direkt i syfte att öka elevernas kunskaper i matematik. Enligt de intervjuade finns det en plan och en utvecklad stödstruktur för dessa elever i form av intensiva extra anpassningar av lärare tillsammans med specialpedagog. Elevhälsan uppger att det är många elever på skolenheten som inte når upp till de betygskriterier som minst ska uppfyllas och trots det har dessa elever inte åtgärdsprogram gällande särskilda stödinsatser i matematik. Detta eftersom stödjande insatser måste ges på gruppnivå enligt elevhälsan då det är ett så stort antal elever som ligger efter i matematik.

Beslut om åtgärdsprogram

Av förteckningen över elever som anmälts till rektorn framgår att det finns fyra elever för vilka det inte beslutats om åtgärdsprogram efter utredning om behov av särskilt stöd.

Av intervjuer med elevhälsan och rektorn framgår att det inte har fattats några beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram för dessa fyra elever. Rektorn har aldrig tagit ett beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram under sin tid på skolenheten. Av intervju med elevhälsan framgår att för en av eleverna avslutades utredningen och det fattades inget beslut i frågan

om åtgärdsprogram eftersom eleven motsatte sig att medverka i utredningen och att få särskilt stöd. Enligt elevhälsan resulterade utredningen för en av de andra eleverna i att eleven fick utökade extra anpassningar och att eleven fick läsa om en kurs, men inget beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram fattades.

Rättslig reglering

Anmälan till rektorn och utredning om särskilt stöd

Av skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Vidare framgår att samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. (3 kap. 7 § skollagen)

Beslut om åtgärdsprogram

Av skollagen framgår att efter varje utredning av en elevs behov av särskilt stöd ska rektorn, eller den som rektorn överlåtit beslutanderätten till, fatta beslut om att utarbeta eller inte utarbeta ett åtgärdsprogram. Eleven och elevens vårdnadshavare ska underrättas om det fullständiga innehållet i beslutet och hur det går till att överklaga beslutet till Skolväsendets överklagandenämnd. (3 kap. 9 §, 28 kap. 16 §, 29 kap. 10 § skollagen och 31–33 §§ förvaltningslagen)

Skolinspektionens bedömning

Anmälan till rektorn

Skolinspektionen bedömer att det av utredningen inte framgår att skolenheten har brutit mot bestämmelserna när det gäller att anmäla till rektorn. Utredningen visar att lärare anmäler när elever, trots extra anpassningar, befaras inte komma uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas. Att lärare inte alltid anmäler på specifikt det sätt som rektorn har bestämt att lärare ska anmäla riskerar dock att alla anmälningar inte kommer till rektorns kännedom och att utredningar om särskilt stöd inte inleds. Att uppgifterna angående vilka elever som har anmälts därtill skiljer sig åt mellan den förteckning Skolinspektionen fått ta del av jämfört med de uppgifter som framgår av intervjuer med lärare och elevhälsan är inte tillfredsställande. Skolinspektionen har emellertid inte kunnat identifiera

någon elev som lärare inte har uppfyllt sin anmälningsplikt för. Tillsynen avslutas därmed i denna del.

Utredning om särskilt stöd

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolenhetens arbete med att utreda elevers behov av särskilt stöd. Utredningen visar att det inte har startats utredningar för elever som lärare har anmält och som elevhälsoteamet (som rektorn är en del av) bekräftat att lärarna anmält. Anmälningar har resulterat i studieplaneringar eller intensifierade extra anpassningar istället för utredningar om särskilt stöd. Ett sådan förfarande är inte förenligt med skollagen eftersom det tar ifrån elevernas lagstadgade rätt att få sina individuella behov av särskilt stöd utredda efter att en anmälan har gjorts. Förfarandet innebär vidare att eleven, och omyndiga elevers vårdnadshavare, inte får något beslut i fråga om åtgärdsprogram som de kan överklaga om de inte delar den bedömning som görs i frågan om behov av särskilt stöd. Om en elevs eventuella behov av särskilt stöd inte utreds skyndsamt efter anmälan, riskerar det att påverka elevens förutsättningar att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas.

Beslut om åtgärdsprogram

Skolinspektionen bedömer att det på skolenheten finns brister gällande att fatta beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram. Utredningen visar att rektorn inte fattar beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram i de fall utredningen om särskilt stöd visar att en elev inte har behov av sådant stöd. När beslut inte fattas efter avslutad utredning får elev, och omyndiga elevers vårdnadshavare, inte del av bedömningen och motiveringen av beslutet och inte heller information om möjligheterna att överklaga beslutet vid missnöje.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Huvudmannens verksamhet vid Naturbruksgymnasiet Kalmar 1 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller frånvaroutredning, utredning om särskilt stöd och beslut om åtgärdsprogram. Det finns därför skäl att förelägga huvudmannen att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med elever, lärare, elevhälsan och rektorn framgår att förekomsten av kränkande behandling mot elever på skolenheten är låg. Av samtliga intervjuer framgår att det hos elever finns jargonger där språkbruk som kan uppfattas som kränkande förekommer även om det inte används i syfte att kränka någon. Av intervjuerna framgår vidare att personalen aktivt uppmärksammar och motverkar kränkande behandling exempelvis genom att säga till när det sker kränkningar mellan elever. Det förekommer inte att personal inte agerar. Personalen tar ansvar för att hantera och prata med eleverna vid verbala kränkningar och förekomst av respektlöst språkbruk. I intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn framkommer att det finns en samsyn på skolenheten gällande vad personalen ska göra om de uppmärksammar kränkningar och att det även framgår av skolenhetens skolregler.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att personalen får vidta en sådan omedelbar och tillfällig åtgärd som 1. är befogad för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero, och 2. står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter. Befogenheten innefattar en befogenhet att ingripa fysiskt för att avvärja våld, kränkningar eller andra ordningsstörningar. (5 kap. 6 § skollagen första och andra stycket)

Av skollagen framgår att all personal är skyldig att aktivt uppmärksamma och motverka kränkande behandling samt trakasserier och sexuella trakasserier enligt diskrimineringslagen (2008:567) i samband med verksamheten och se till att sådan behandling och sådana trakasserier hanteras. (6 kap. 10 § skollagen första stycket)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Förebyggande och upprätthållande arbete för att skapa studiero

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I intervjuer med elever, lärare och rektorn uppges att skolenhetens elever ges en undervisning som överlag präglas av studiero. Elever uppger i

intervju att nivån av studiero är olika beroende på lärare, lektionens innehåll samt tid på dagen. Elever uppger även att lärare anstränger sig för att vidta åtgärder för att förbättra studieron när den sviktar men att åtgärderna inte alltid är effektiva. Kännedomen om skolenhetens skolregler varierar mellan eleverna och enligt eleverna varierar det även i vilken mån olika lärare ser till att skolreglerna kopplat till studiero efterlevs.

Av intervju med elevhälsan framgår att elevhälsans representanter är behjälpliga i lärarnas arbete med studiero på både elev- och gruppnivå. För att förbättra studieron i vissa grupper har åtgärder vidtagits exempelvis i form av kollegiala samtal och att man har identifierat behov av fysiska läroböcker i vissa ämnen. Elevhälsan uppger att när åtgärder för att förbättra studieron tas upp med rektorn är rektorn lyhörd för personalens förslag.

Av intervjuer med lärare och rektorn framgår att för att öka personalens samsyn tas arbetet med studiero upp löpande vid olika möten. Vidare framgår att skolledningen följer upp elevernas upplevelse av studiero genom en enkät varje år. Resultatet av enkäten analyseras och åtgärder sätts in som är baserade på enkätresultatet. Åtgärder som har satts in i syfte att öka studieron i vissa klasser har bland annat bestått i att dela upp klasser i halvklass, införande av tvålärarsystem och insamlande av mobiltelefoner vid lektionsstart. Rektorn uppger vidare att hen haft uppföljande samtal med undervisande lärare i syfte att försäkra sig om lärare tar ansvar för studieron i deras respektive klasser.

Rektorn uppger därtill att hen har en bra dialog med huvudmannen, får stöd i arbetet och ges bra förutsättningar för att kunna bedriva ett förebyggande och upprätthållande arbete för studiero.

Av intervju med lärare framgår att lärare anser att rektorn mer löpande skulle kunna följa upp upprätthållandet av studieron exempelvis genom att göra besök i klassrummen. Av intervju med rektorn framgår att rektorn försöker följa upp allt som kommer till rektorns kännedom när nya problem uppstår kopplat till studiero. Rektorn har fokuserat på att besöka de klasser och sätta in åtgärder där rektorn fått signaler om bristande studiero. Rektorn har bland annat deltagit i undervisningen i en klass för att kartlägga nuläget och därefter satt in åtgärder i form av klassrumsplacering och tydliga klassrumsregler vilket bidrog till att studieron blev bättre i klassen. Rektorn har därtill hämtat elever från klassrum och haft samtal med elever när elever har stört ordningen i klassrummet.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår bland annat att alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där undervisningen präglas av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen. Det ska på skolenheten bedrivas både ett förebyggande arbete som syftar till att skapa studiero och ett arbete för att upprätthålla

studieron. Huvudmannen ska säkerställa att arbetet bedrivs och rektorn ska ansvara för arbetet. (5 kap. 3 § skollagen)

Av förarbetena till skollagen framgår bland annat att ett förebyggande arbete innebär bland annat att skolor och huvudmän följer upp elevernas studiero. Det innebär även att skolor och huvudmän analyserar vilka hinder som finns för att elever ska ha studiero och aktivt verkar för att dessa hinder undanröjs. Det kan bland annat innebära att skolan förebygger ordningsstörningar genom väl förankrade gemensamma regler och ett gemensamt förhållningssätt bland personalen och utveckling av det pedagogiska ledarskapet i klassrummet. Det kan även innebära ett fokus på att erbjuda en varierad undervisning av hög kvalitet och de extra anpassningar, särskilda stöd och utmaningar som eleverna behöver. Sammansättningen av elever på olika skolenheter kan också vara en av de faktorer som ingår i de analyser som ska göras. Utifrån en uppföljning och analys av vilka behov som finns i verksamheten kan både mer generella och särskilt riktade åtgärder behöva vidtas. (prop. 2021/22:160 s. 229)

Vidare framgår av förarbetena till skollagen att skolan även aktivt behöver arbeta för att upprätthålla studieron i undervisningen vilket bland annat kan innebära att se till att verksamheten organiseras på ett lämpligt sätt för att främja en kvalitativ undervisning eller att utveckla lärarnas ledarskap. Det kan också innebära att nödvändiga åtgärder vidtas när det gäller enskilda elever. Det anges att det förutsätter att rektorn och skolledningen har en uppfattning om hur lektionerna och undervisningen fungerar och att lärarna har nödvändiga förutsättningar för att utöva sitt undervisningsuppdrag. I förarbetena framhålls att rektorn behöver säkerställa att skolans gemensamma regler följs och att lärare har ett aktivt ledarskap på lektionerna som främjar och upprätthåller studiero vilket bidrar till att ordningsstörningar inte uppstår. Arbetet med att upprätthålla studieron förutsätter ett verksamhetsnära ledarskap där rektorn utifrån en nulägesanalys, ansvarar för att bedriva ett operativt arbete för studiero. Det kan till exempel handla om att stärka lärarens förutsättningar att utöva sitt ledarskap, men även att rektorn behöver fatta beslut om disciplinära åtgärder för enskilda elever. Det kan också handla om att på skolenheten, vid behov, arbeta med gemensamma förhållningsätt och strukturer. Rektorn behöver även skaffa sig vetskap om i vilken utsträckning elever olika behov av stöd tillgodoses. För att studieron ska kunna upprätthållas behöver vidare huvudmannen ha en god kännedom om skolenheternas förutsättningar och utmaningar. (prop. 2025/26:193 s. 36–37 och 151)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att huvudmannen brutit mot bestämmelserna när det gäller det förebyggande och upprätthållande arbetet för att skapa studiero. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Radenka Milikic

Beslutsfattare
Signerat av: Radenka Milikic

X Julia Eklund

Föredragande
Signerat av: Julia Eklund